EU-Western Balkans Summit
Среща на върха ЕС-Западни Балкани
EU Leaders' Agenda, Sofia 2018

Sofiaförklaringen av den 17 maj 2018

Vi, Europeiska unionens (EU) och dess medlemsstaters ledare, har i samråd med våra partner på västra Balkan och i närvaro av berörda regionala intressenter i dag kommit fram till följande:

1. EU välkomnar att partnerna på västra Balkan sluter upp bakom våra **europeiska värden och principer**, samt bakom visionen om ett starkt, stabilt och enat Europa som understöds av våra historiska, kulturella och geografiska band och av våra ömsesidiga politiska, säkerhetsrelaterade och ekonomiska intressen.

2. EU, som erinrar om toppmötet i Thessaloniki 2003, bekräftar sitt **entydiga stöd för det europeiska perspektivet** för västra Balkan. Med utgångspunkt i de framsteg som hittills uppnåtts har partnerna på västra Balkan bekräftat att de helhjärtat stöder det europeiska perspektivet som sitt bestämda och strategiska val och att de vill stärka sina insatser och sitt ömsesidiga stöd. Dessa insatsers trovärdighet är beroende av tydlig kommunikation till allmänheten.

3. EU är fast beslutet att stärka och intensifiera sitt engagemang på alla nivåer för att stödja regionens politiska, ekonomiska och sociala omvandling, inbegripet genom ökat bistånd som bygger på de konkreta framsteg som partnerna på västra Balkan gjort i fråga om rättsstatsprincipen och socioekonomiska reformer.

4. EU välkomnar att partnerna på västra Balkan har åtagit sig att sätta **demokrati och rättsstatsprincipen, särskilt kampen mot korruption och organiserad brottslighet, liksom god samhällsstyrning, respekten för de mänskliga rättigheterna och rättigheterna för personer som tillhör minoriteter** i första rummet. Deras effektiva genomförande av reformerna vilar på dessa grunder. Civilsamhället och oberoende medier spelar en avgörande roll i demokratiseringsprocessen.

5. EU stöder det löfte som partnerna på västra Balkan har gett om att fortsätta stärka de **goda grannförbindelserna, stabiliteten i regionen** och det ömsesidiga samarbetet. Detta inbegriper särskilt att hitta och genomföra slutgiltiga, inkluderande och bindande lösningar på bilaterala tvister som går långt tillbaka i tiden och att göra ytterligare ansträngningar för att nå försoning.

6. Upprättandet av ett tätt nätverk av förbindelser och möjligheter inom regionen och med EU är av avgörande betydelse för att våra medborgare och ekonomier ska föras närmare varandra och för att politisk stabilitet, ekonomiskt välstånd och kulturell och social utveckling ska stärkas. Utifrån de framsteg som gjorts, bland annat genom regionala initiativ, förbinder vi oss att avsevärt öka alla dimensioner av **konnektiviteten**: transport och energi liksom den digitala, ekonomiska och mänskliga dimensionen.

7. EU är enigt om att på västra Balkan främja en marknads- och investeringsvänlig miljö som ska ge en snabbare övergång till en **digital ekonomi** och hållbara och **klimatvänliga** samhällen i linje med Parisavtalet. **Energitrygghet** kommer att prioriteras, bland annat genom en förbättrad energieffektivitet, bättre gränsöverskridande sammanlänkningar, en diversifiering av energikällor och energivägar samt en balanserad energimix som bättre integrerar förnybar energi.

8. Särskild tonvikt kommer att läggas på att skapa fler möjligheter för **ungdomar** och samtidigt se till att detta bidrar till västra Balkans socioekonomiska utveckling.

9. För detta ändamål välkomnar EU den utfästelse som partnerna på västra Balkan gjort om att bland annat skynda på **genomförandet av regelverket** inom fördraget om energigemenskapen och fördraget om transportgemenskap, undanröja alla administrativa hinder vid gränserna, fullborda den regionala elmarknaden och skyndsamt genomföra den fleråriga handlingsplanen från juli 2017 för utveckling av ett regionalt ekonomiskt område. EU kommer att fortsätta att stödja dessa insatser.

10. EU och partnerna på västra Balkan delar många **säkerhetsrelaterade utmaningar** som kräver samordnade individuella och kollektiva åtgärder. Om vi samarbetar kan vi ta itu med dessa utmaningar på ett effektivt sätt. Vårt samarbete för att hejda olagliga **migrationsströmmar** har visat sig vara värdefullt, och det kommer att vidareutvecklas.

11. **Kampen mot terrorism och extremism**, inbegripet **finansiering, radikalisering och** återvändande av **utländska terroriststridande,** gör att vi måste utöka vårt samarbete.

12. EU och partnerna på västra Balkan konstaterar att det är väsentligt att man når resultat i kampen mot **korruption och organiserad brottslighet**, så att regionens politiska och socioekonomiska omvandling, liksom den regionala stabiliteten och säkerheten, kan säkerställas – något som ligger i deras medborgares intresse. EU välkomnar partnernas åtagande att vidta kraftfulla åtgärder, i samarbete med EU och med varandra, mot **människohandel, odling av narkotika, människosmuggling samt smuggling av narkotika och vapen**.

13. EU välkomnar det bidrag som partnerna på västra Balkan har lämnat till alla aspekter av EU:s **gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik** (Gusp), och förväntar sig en fortlöpande fördjupning av samarbetet på detta område, särskilt en ökad anpassning, framför allt i frågor där viktiga gemensamma intressen står på spel.

14. Desinformation och annan hybridverksamhet kommer att bekämpas gemensamt genom ökat samarbete på områdena **resiliens, it-säkerhet** och **strategisk kommunikation**.

15. För att våra medborgares liv snabbare ska förändras till det bättre på områdena konnektivitet och säkerhet med beaktande av det europeiska perspektivet för västra Balkan lanserade EU i dag, med utgångspunkt i relevanta aspekter av kommissionens meddelande av den 6 februari 2018, en **prioriteringsagenda från Sofia** för EU och västra Balkan; agendan bifogas denna förklaring.

16. EU välkomnar Kroatiens avsikt att stå värd för ett toppmöte mellan EU och västra Balkan under det kroatiska ordförandeskapet 2020.

17. Vi noterar att våra partner på västra Balkan ansluter sig till de ovanstående punkterna.

Bilaga till förklaringen

Prioriteringsagenda från Sofia

Stärkt stöd för rättsstatsprincipen och god samhällsstyrning

- Öka stödet för en reform av rättsväsendet och ansträngningarna att bekämpa korruption och organiserad brottslighet, vilket ska inbegripa kapacitetsuppbyggnad med avseende på korruptionsbekämpning.
- Utvidga de **rådgivande rättsstatsuppdragen med** ökat stöd från medlemsstaterna och EU.
- Förbättra övervakningen av reformer genom mer systematiska **fallbaserade sakkunnigbedömningsuppdrag.**
- Införa **övervakning av rättegångar** som rör allvarlig korruption och organiserad brottslighet.
- Arbeta för bättre resultatmätning när det gäller rättsliga reformer.
- Genomföra stöd till västra Balkan genom det **europeiska initiativet för demokrati** på området oberoende och pluralistiska medier och civilsamhället.

Stärkt samarbete om säkerhet och migration

- Intensifiera det gemensamma arbetet för **terrorismbekämpning** och förebyggande av radikalisering och våldsbejakande extremism, i linje med initiativet för terrorismbekämpning på västra Balkan.
- Betydligt stärka det **operativa samarbetet** i kampen mot den internationella **organiserade brottsligheten** inom prioriterade områden som skjutvapen, narkotika, människosmuggling och människohandel.
- Utarbeta en förnyad handlingsplan för samarbete om **skjutvapen** för att på ett effektivare sätt agera mot olagliga skjutvapen och den stora mängden vapen.

- Öka stödet till kapacitetsuppbyggnaden på området för it-säkerhet och kampen mot it-brottslighet.
- Stärka samarbetet i fråga om **migrationshantering och gränsförvaltning.**
- Ytterligare stärka samarbetet mellan de **sambandsmän** som utstationeras av EU (Europeiska kommissionen och Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån), medlemsstaterna och behöriga myndigheter på västra Balkan.
- Inrätta en **övergripande arbetsgrupp för RIF-myndigheter inom EU**, som ska samordnas av kommissionen.
- Fördjupa och utvidga det omfattande samarbetet och dialogen i fråga om **den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken/den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken**.
- Vidareutveckla samarbetet när det gäller verksamhet med koppling till **hybridhot**, bland annat genom att stärka den strategiska kommunikationen.

Stöd till socioekonomisk utveckling och särskilt fokus på ungdomar

- Utvidga **investeringsramen för västra Balkan** för att locka fler investeringar från bilaterala givare och internationella finansinstitut samt samordna dessa.
- Betydligt förstärka den ovannämnda investeringsramens **tillhandahållande av garantier** för att locka privata investeringar.
- Förbättra stödet till utbildning och framför allt inleda ett pilotprojekt för rörlighet inom **yrkesutbildningen.**
- **Fördubbla Erasmus+**-finansieringen för regionen och inrätta ett **"ungdomslabb för västra Balkan"** under 2018, med utrymme för innovativ politik som tillgodoser ungdomars behov, och bekämpa kompetensflykt.

- Utvidga verksamhetsområdet och räckvidden för det **regionala samarbetskontoret för ungdom** och införa ett program för rörlighet inom regionen.
- Säkerställa framsteg i genomförandet av det regionala ekonomiska området, bland annat genom en intensifiering av arbetet med att erkänna kvalifikationer, och framsteg när det gäller underlättande av handel inom västra Balkan.
- Framsteg för Bosnien och Hercegovina och Serbien i deras processer för anslutning till Världshandelsorganisationen.

Ökad konnektivitet

- Lansera ett **nytt paket med konnektivitetsprojekt** (med betydande EU-bidrag som hävstångseffekt) genom investeringsramen för västra Balkan, som bland annat omfattar stöd till motorvägarna "Blue Highway" och "Peace Highway" (Niš–Pristina).
- Stödja ett bättre utnyttjande av de möjligheter som ges inom ramen för de aktuella bestämmelserna för **Fonden för ett sammanlänkat Europa** på västra Balkan.
- Utvidga EU:s **energiunion** till att även omfatta västra Balkan, med fokus på energitrygghet samt diversifiering av energikällor och leverantörer, med bland annat en regional strategi som syftar till att utnyttja förnybara energikällor, särskilt vattenkraft.
- Arbeta för att fullborda den **regionala elmarknaden** på västra Balkan och se till att den integreras i EU:s inre marknad för el, bland annat genom initiativet för sammankoppling av gasnäten i Central- och Sydösteuropa.
- Fortsätta att stödja inrättandet av ett gemensamt lagstiftningsområde och en effektiv process för reformering av energimarknaden inom ramen för **fördraget om energigemenskapen.**

- Underteckna ett åtagande/samförståndsavtal om gasförbindelsen mellan Bulgarien och Serbien.
- Inleda genomförandet av fördraget om transportgemenskap och göra dess sekretariat fullt operativt.
- Underteckna avtalet om högkvarter för fördraget om transportgemenskap (Belgrad).
- Godkänna transportministrarnas förklaring från TEN-T-dagarna i Ljubljana, inbegripet handlingsplanen för förteckningen över prioriterade gränsövergångar.
- Godkänna transportministrarnas förklaring om trafiksäkerhet från TEN-T-dagarna i Ljubljana och dess handlingsplan.
- Stödja en ny järnvägsstrategi för att låta västra Balkan ingå i EU:s viktigaste nätverk och marknad.

En digital agenda för västra Balkan

- Lansera en **digital agenda för västra Balkan,** med en färdplan för att göra det lättare att sänka roamingkostnaderna.
- Lansera ett omfattande paket för tekniskt bistånd för identifiering av **potentiella digitala investeringar** (däribland bredband) genom investeringsramen för västra Balkan/instrumentet för stöd inför anslutningen.

Stödja försoning och goda grannförbindelser på västra Balkan

- Bidra till **kampen mot strafflöshet** genom stöd till mekanismen för internationella krigsförbrytartribunaler och till de specialiserade avdelningarna för Kosovo* genom Eulex.
- Erbjuda möjligheter inom EU:s **program Kreativa Europa**.
- Främja starkare band mellan civilsamhällen på västra Balkan, bland annat genom stöd till projekten för en fond för västra Balkan.

Denna prioriteringsagenda kommer att genomföras på ett statusneutralt sätt och utan att det påverkar diskussionerna om nästa fleråriga budgetram.

* Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244 (1999) och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.